

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto VII. - Štev. 23

Gorica - 9. junija 1955 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Deset let po veliki tragediji

Prišlo je leto 1945, spomlad leta 1945.

Življenje se je prebujalo v naravi kot vsako leto. Slovenska zemlja se je venčala in odevala v nov nakit. Meseč majnik je prihajal v deželo, mesec cvetja in šmarničnih pobožnosti...

Vihar vojne je ponehaval. Z venčanim majem je prihajalo tudi upanje, da pomlad prinaša mir in blagoslove razbičani slovenski zemlji, da se bliža konec križevega pota slovenskega ljudstva.

Mnogim ljudem in narodom je pomlad 1945 res prinesla miru in svobode. Slovenski narod pa teh darov ni bil deležen, nasprotno, prišel je na Kalvarijo, do svoje enajste postaje.

Postalo je očitno, da je barantanje za slovensko zemljo, ki so ga napravili trije veliki v Teheranu in Jalti, bilo grozna resnica; postalo je jasno, da je Tito-komunist dobil potom Stalina oblast tudi nad Slovenijo.

Se so pesti slovenskih borcev stiskale puške, toda prišlo je povelje za umik z enim samim ciljem: poiskati zavetje pri zahodnih zaveznikih, pri Angležih. Z borci pa je odšel tudi del slovenskega naroda, ki se je odtrgal od doma in odšel iskati svobodo. Desettisoči so zapustili svojo domovino, žrtvovali svoje imetje in se podali v tujino, v negotovost; stari in starke, zrela možja, žene in otroci, z vozovi, peš, na kolesih, z eno samo željo priti iz pekla, ki se je odpiral nad slovensko zemljo. Gnetli so se po cesti ljudje in živina, civilisti in vojniki, vozovi in tanki. Za hrbtno partizanska vojska, ki je zasedala Ljubljano, ko so se umaknili domobranci, pred njimi pa gore in Ljubelj in zmedena in nasprotujoča si poročila o partizanih zaprtih cestah in poteh onstran Karavank na Koroškem.

Vetrinjsko polje je bilo mejnik, tam so se ustavili.

Tam so se izročili Angležem v varstvo.

In tam se je zgodila velika izdaja.

Tam se je odigrala največja tragedija slovenskega naroda.

Na Vetrinjskem polju je križev pot slovenskega naroda dospel do svoje 11. postaje, na Kalvarijo, ki se je raztegnila preko vse slovenske zemlje v en sam grob od Jesenic pa preko St. Vida do Teharjev in Hrastnika, od Kočevskega roga pa preko Krasa do Grgarja, Trnovskega gozda in Bazovice. Slovenija je postala v še večji meri dežela strahu, terorja, mučilnica 20. stoletja — krvava zemlja, kjer je nedolžno prelita kri skoro zadušila pomladno rast.

V grozotni bolečini je umolknilo, onemelo slovensko ljudstvo. Tako strahotna je bila bolest slov. mater in očetov, žena, sester, deklet in otrok, da ni bilo ne solz ne joka, samo iz prepadenih obrazov je bilo brati eno samo vprašanje: O Bog, ali je to resnica? Ali je to mogoče?

Najhujša rana, ki je bila zadana slovenskemu narodu pred desetimi leti, je gotovo ta vetrinjska tragedija, izdajstvo, vrnitev in pokol okrog 12.000 slovenskih protikomunističnih junakov in njihovih sorodnikov. Človek ne more doumeti, kako so Angleži mogli napraviti to strašno napako. Sicer se pa ni čuditi. Saj so zavezniki in predvsem Angleži nekaj takega spet hoteli napraviti na Koreji, ko so hoteli ugoditi komunistom in prisilno vrniti vojne ujetnike.

Z lažjo so tiste dni pred desetimi leti nalagali slovensko kri na ka-

mione v Vetrinju. S petjem je šla mladina na automobile, robci so vihrali v zadnji pozdrav.

Obljubljena je bila Italija, Palmanova, a ne v Italijo, v Kočevje, v Področje in Pliberk so vozili ljudi v roke komunističnih partijcev.

In šli so na delo. Preko osem tisoč njim izročeni oseb je bilo pobitih brez sodbe, s strelom v tilnik, še živi so nekateri padali v globoke jame, množične grobove. Nato pa so v jame metali bombe in živo apno in rušili robove jam, da bi jih vsaj nekoliko zasuli. Ali redki, ki so se rešili iz teh grobov, ker niso bili zadeti, so danes žive priče in njih pričevanje je razgalilo svetu vso strahoto vetrinjske tragedije.

Titovci bi danes radi na vse načine prikriji, zavili ta množični zločin. Toda nedolžna prelita kri vpije po maščevanju, mora biti poroštvo svobode in zmage pravice nad hudobijo.

Naj titovski in njim udinjeni listi v domovini in v zamejstvu molčijo, kolikor hočejo o tej grozni moritvi, ne bodo izbrisali s sveta spomin nanjo. Vsi pošteni Slovenci doma in

V SOBOTO 18. JUNIJA BO PRAZNIK PRIKAZOVANJA M. B. NA SVETI GORI. V TEH NEGOTOVIH ČASIH SMO NJENE POMOČI SE BOLJ POTREBNI OBRACAJMO SE K NJEJ IN NE BOMO OSRAMOČENI.

v tujini se danes spominjamo svojih dragih, svojih žrtev.

Dragi Slovenci! Naj bodo prvi dnevi junija spominski dnevi vseh slovenskih žrtev za svobodo. Spominski dan, dan molitve za tiste, ki so dali svoje življenje, da bi slovenski rod mogel svobodno živeti.

(Iz govora na spominski proslavi za pobitimi Slovenci v Gorici 5. 6. 1955).

Nauk Beograda

Hrupni beograjski razgovori med sovjetskimi in jugoslovanskimi politikami so za nami. Na koncu razgovorov so objavili uradno izjavo, ki pove nekaj o vsebini razgovorov ter razlaga načela bodoče skupne sovjetske in jugoslovanske politike. Objavili so seveda le tisto, kar so svetu hoteli povedati, ne pa onega, kar mora ostati tajno.

Zakaj so šli Sovjeti v Beograd? Kaj so dosegli? Kaka bo bodoča jugoslovanska politika?

Sovjeti so šli v Beograd zato, da bi pridobili Tita za svojo novo, zelo spretno politiko, ki naj zanese komunizem v svet na miren način in ne več z vojskimi grožnjami, kakor doslej. Pred tem pa so morali poravnati nekaj starih računov. Razveljaviti so morali preklestvo, ki ga je 1. 1948 izrekel vesoljni komunizem nad Titom, se ponižati in se mu opravičiti. Hruščev je to spretno storil, kakor da prinaša novo žrtev za mir. Sovjetski in jugoslovanski komunisti so se spet pobratili.

Kaj so se v Beogradu domenili? Tega razen tistih, ki so pri razgovorih sodelovali, nihče ne ve, vsaj v podrobnostih ne. Znanе dogovore pa lahko razdelimo v dve polovici. Prva se nanaša na odnose med sovjetskimi in jugoslovanskimi komunisti, druge pa na mednarodno politiko. V prvi polovici je zmagal Tito. Odslej bo tudi njegov komunizem pravoveren in Sovjeti mu ne bodo več zamerili, če bo Tito v Jugoslaviji ljudem malce drugače vsiljeval ter vbijal v glave komunizem, kakor delajo oni v Sovjetski zvezi. Včasih bo lahko tudi malo drugače govoril, kakor oni, glavno je, da je komunist in da za komunizem dela. S tem pobratanjem je padla težka cokolja z mednarodnega komunizma, ki bo svobodneje zadihal in dobil nov polet. V zameno za to »zmago« pa je Tito Sovjetom obljubil, da bo odslej na vseh področjih zagovarjal in podpiral njihovo zunanjo politiko proti Združenim državam, zlasti glede komunistične Kitajske, Formoze, nevtralizacije Nemčije, razorožitve in atomske bombe. Še posebej jim je obljubil podporo pri njihovem načrtu za tako imenovano evropsko kolektivno varnost. Z njo hočejo Sovjeti preprečiti sodelova-

nje Nemčije pri zahodni obrambi, razkrojiti ves zahodni obrambni ustroj ter stisniti Amerikance iz Evrope. Če bi to dosegli, bi lahko napravili s svojimi armadami le prijeten sprehod, pa bi bila vsa Evropa njihova. Ta je glavna vsebina beograjskih razgovorov, v kolikor je sploh znana. In že zaradi tega se je Sovjetom res izplačalo iti v Beograd, dasi so šli s klobukom v roki. Odslej bo Tito trdno vprežen v voz sovjetske diplomacije.

Zahodni krogi gledajo na izide beograjskih razgovorov zelo naivno. Kakor prej niso hoteli verjeti, da se Tito nikdar ne bo pridružil Zahodu, tako zdaj nočejo verjeti, da se z naglimi koraki vrača na Vzhod,

Izidi zadnjih volitev na Siciliji

Italijansko politično življenje je bilo zadnji teden povsem obrnjeno na deželne volitve na Siciliji. To so bile edine večje letošnje volitve v Italiji. Od njih so pričakovali zato, da nekoliko pokažejo, kakšno je razpoloženje ital. volivcev v sedanjem času, da bodo mogli presoditi, ali gredo ti na levo ali na desno. To bi jim služilo za orientacijo za splošne volitve, ki bodo prihodnje leto. Zato ni čuda, če so vse stranke mobilizirale svoje sile za politično propagando, ki je bila zlasti zadnji teden silno živahna, vendar korektna. O komunistih pravijo, da so poslali na sicilski otok nekaj tisoč aktivistov iz ostalih pokrajin države. A tudi druge stranke niso varčevale s propagando.

Po taki pripravi so v nedeljo šli volivci na volišče. Udeležba je bila precej visoka, nad 85% upravičencev je volilo, kar je precej visok odstotek. Volitve so potekle mirno brez neredov. Izidi so bili naslednji: KD 885 tisoč glasov (38,6%); KPI 481 tisoč (20,8%); socialisti 225 tisoč (9,7%); MIS 222 tisoč (9,6%); monarhisti 238 tisoč (10,3 odstotkov); liberalci 81 tisoč (3,9 odstotkov); demok. social. in republ. 72 tisoč (3,1%); ostali 70 tisoč (3%). Posamezne stranke si bo-

kjer bo kmalu krepko stal z obema nogama. Amerikanci ga bodo še vedno podpirali, da bi ga »zadržali« tam, kjer ga ni več, londonski radio pa bo še govoril, da je Tito odlično položil diplomatski izpit med beograjskimi razgovori. On ga je res, anglo-ameriška diplomacija pa je zaslužila nezadostno, kakor že tolikokrat v diplomatski tekmi s Sovjeti.

Beograjski razgovori bodo vplivali tudi na politični položaj na Goriškem in Tržaškem. Titovci in kominformisti, ki so se zadnja leta grizli kot pes in mačka, bodo v doglednem času preboleli pretekle razprtje in se združili v bratskem objemu. Ze danes moramo misliti na to, da se bo njihova moč ojačila, če svobodni krščanski in demokratični ljudje ne bodo dovolj budni.

In še en nauk. Nekateri nekdanji protikomunisti so se zadnja leta zazibali v prijetne sanje, da titovstvo izgublja komunistični značaj in da ni več nevarno. To lahkomišelnost mnenje je postajalo že nalezljivo, zlasti, ker so ga titovci sami podpihovali in širili. Danes je tudi te utvare konec. Tito je bil komunist in bo komunist ostal. Najprej to in šele potem drugo, na primer nacionalist, ako bo to komunizmu koristilo, drugače pa ne. »Katoliški glas« je to vedno trdil. Zdaj je Beograd potrdil, da je imel prav.

do takole razdelile poslanske mandate: KD 37, komunisti 20, social. 10, MIS 9, monarhisti 8, liberal. 3, social. demok. in republ. 2, ostali 1. V primeru s prejšnjimi volitvami so kršč. demok. pridobili 7 poslancev ter okrog 70 tisoč glasov, socialisti pa 55 tisoč glasov več; komunisti so izgubili 15 tisoč glasov; ostale manjše stranke so prav tako vse malenkostno nazadovale, tudi mislini in monarhisti.

Sedaj nastane vprašanje, kako bodo sestavili novo deželno vladno. Stranke demokratične sredine imajo namreč skupno le 42 poslancev, torej tri manj kot polovico.

Adenauer vabljen v Moskvo

Sovjetski zunanji minister Molotov je v torek poslal posebno noto nemškemu ministrskemu predsedniku, v kateri ga vabi, naj pride v Moskvo na razgovore o zadevah, ki zadevajo obe državi. Ta korak sovjetske vlade je zelo drzna poteza, saj stavi na glavo vso dosedanjo sovjetsko politiko do zapadne nemške republike. Sovjeti so namreč smatrali do sedaj za edinega predstavnika nemškega naroda svojo vzhodno nemško republiko, Adenauerja pa le za zastopnika nemške

Naloge kat. tiska

Okrožnica Pija XI. »Divini Redemptoris« pravi tako:

»Veliko pomoč za obnovo krščanskih nravi mora dati katoliški tisk, ki naj najprej z raznoterim zanimivim čitvom ljudi privabi,

jim potem vedno bolj pojasnjuje socialni nauk Cerkve, odkriva natančno in obširno nakanе nasprotnikov,

podaja proti njim orožje, ki se je že drugod najbolj izkazalo.

predlaga, kako bi bilo mogoče preprečiti slepivo agitacijo komunistov, ki so z njo premamili že mnogo ljudi tudi dobre vere.«

Važen sestanek

Prvi dan junija je bilo otvorjeno v Messini zborovanje zunanjih ministrov Jeklarske in premogovne skupnosti. Na dnevnem redu sta bili dve točki. Prva točka se je nanašala na izvolitev novega predsednika Visoke oblasti Jeklarske in premogovne skupnosti; druga točka pa je bila proučitev načrta, ki so ga predložile vlade Beneluksa (Belgije, Nizozemske in Luksemburga). Ta načrt vsebuje podrobne predloge za bolj široko in korenito gospodarsko združenje držav, ki so članice te skupnosti. K tej skupnosti spadajo, kakor znano, poleg držav Beneluksa tudi Italija, Francija in Zapadna Nemčija.

Za novega predsednika Visoke oblasti Jeklarske in premogovne skupnosti je bil izvoljen znani francoski državnik in bivši ministrski predsednik René Mayer, ki je spadal med najbolj navdušene zagovornike evropske obrambne skupnosti in ki je še vedno vnet zagovornik združene Evrope. Prejšnjemu predsedniku Jeannu Monnetu, kateremu je potekel čas službe, se je predsednik konferenca, zunanji minister Luksemburga Jožef Beck, zahvalil v imenu vseh za njegovo nadvse uspešno delovanje. V svojem nagovoru se je spomnil velikega pobudnika združene Evrope Alcida De Gasperija.

Glavni del konferenca je bil posvečen proučitvi načrta Beneluksa za čim tesnejšo gospodarsko združenje članic Jeklarske in premogovne skupnosti. Omenjeni načrt predvideva v prvi vrsti ustvaritev skupnega evropskega tržišča, ki bi bilo prosto vseh carin in vsake omejitve glede količine izvoženega blaga. To skupno tržišče naj bi se ustvarilo polagoma in v raznih etapah. Gospodarska združenje predvideva tudi prosto selitev delavcev iz ene države v druge in še veliko drugih koristnih ukrepov.

Zamisel združene Evrope ni torej umrla, ampak postaja iz dneva v dan bolj aktualna. Jasno je namreč, da bi gospodarsko združenje Evrope pomenilo izdatno zboljšanje blagostanja njenih prebivalcev ter pripravo polagoma pot Združenim državam zapadne Evrope.

klike, ki se udinja zapadnim kapitalistom. — Predno kaj odgovori, se Adenauer želi posvetovati z nemškimi in tudi zavezniki politiki. Kakšen bo odgovor, bomo videli.

Negotovo je tudi kakšen odgovor bo dala Moskva na povabilo treh zapadnih velikih, naj se udeležijo konferenca štirih v Ženevi od 18. do 21. julija. To bi morala biti konferenca na ravni najvišjih voditeljev: Eisenhowerja, Edena, Faurea in Bulganina.

NAŠ TEDEN V CERKVI

12. junija, 2. pob. nedelja, Leon III.
13. junija, ponedeljek: Anton Padovanski.
14. junija, torek: Bazilij Veliki.
15. junija, sredo: Vid.
16. junija, četrtek: Francišek Reg.
17. junija, petek: Presv. Srce Jezusovo.
18. junija, sobota: Efreim Sirski.

SV. ANTON PADOVANSKI (u. 1231) je bil sodobnik sv. Franciška Asiškega in je postal tudi član njegovega reda. Rodil se je v Lizboni na Portugalskem. Veliko pozornost je vzbujal na stari univerzi v Coimbra, kjer je študiral in nekaj časa tudi poučeval. Franciškovemu redu se je oklenil, ko so prinesli iz sev. Afrike mučeniške

IZ SVETEGA EVANGELIJA

»Neki človek je napravil veliko večerjo in jih je mnogo povabil. Ob času večerje je poslal svojega služabnika povabljenim povedati, naj pridejo, ker je že vse pripravljeno. In začeli so se vsi hkrati izgovarjati. Prvi mu je rekel: »Pristavo sem kupil in jo moram iti pogledat; prosim te, imej me za opravičenega!« Drugi je rekel: »Pet jarmov volov sem kupil in jih pojdem preizkušat; prosim te, imej me za opravičenega!« In spet drugi je rekel: »Oženil sem se in zato ne morem priti.« Služabnik se je vrnil in to sporočil svojemu Gospodu. Tedaj se je hišni gospodar razsrdil in je rekel svojemu služabniku: »Pojdi brž na ceste in ulice po mestu in pripelji semkaj uboge in pohabljenne in slepe in kruljave!« Služabnik je rekel: »Gospod, zgodilo se je, kar si naročil, pa je še prostora.« In Gospod je rekel služabniku: »Pojdi na pota in k ograjam in primoraj jih vstopiti, da se mi hiša napolni. Povem vam pa, nobeden izmed onih mož, ki so bili povabljeni, ne bo okusil moje večerje.«

(Lk 14, 16-24).

*

Priliko o veliki večerji je Gospod povedal v hiši vplivnega farizeja, ki ga je bil povabil k sebi na obed. Z njo je hotel Kristus pozvati navzgor, da bi sprejeli njegovo vabilo k veri, ki jo on kot poslanec božji, Mesija, oznanja. Tisti, ki se mu nočejo odzvati, bodo izključeni iz njegove družbe in na njih mesto poklicani drugi narodi. To vabilo in opomin je tudi napoved zgodovinskega dejstva: izvoljeni judovski narod bo ostal ob strani, dočim se bodo neverna ljudstva spreobračala h krščanski veri. Poleg tega prvotnega pomena vidijo mnogi razlagavci in cerkveni očetje v tej priliki vabilo Kristusovo k zavzivanju svetega Rešnjega Telesa. Tudi sv. Cerkev misli tako, če ta evangelij postavlja na nedeljo v osmini sv. Rešnjega Telesa. Ob tem evangeliju naj kristjani poživijo v sebi vero in ljubezen do najsvetejšega Zakramenta, da bodo znali ceniti to nebeško pojedino in k nji radi pristopali. Jezusu ni zadosti, da postavlja Najsvetejši Zakrament. V svoji ginljivi

ostanke prvih franciških misijonarjev. Misli je oditi v misijone pa je vihar njegovo ladjo zanesel na Sicilijo. Od tu je šel obiskat sv. Franciška v Umbrijo in ta ga je odločil za profesorsko službo. Sv. Anton je prepotoval celo Italijo in veliko pridigal. Bog je po njem storil tudi več čudežev. Največ je deloval v Padovi in tam tudi umrl star šele 36 let. Zato je dobil pridevek »Padovanski«. Cerkev mu je dala naslov cerkvenega učenika. V Padovi so njemu na čast zgradili veličastno baziliko. Stevilni romarji prihajajo tja. In tudi skoraj ni cerkve, kjer ne bi imeli njegovega kipa. Ljudje se mu radi priporočajo zlasti v srčnih zadevah.

vi zaskrbljenosti, da bi tega velikega daru ne prezrli, nam po sv. Cerkvi pošilja vabilo, naj vsi pristopamo k angelski mizi.

Zakaj se povabljeni branijo njegove večerje? Ta večerja ni za njih dovolj važna. Niso lačni, svoje lastne opravke imajo, njih dom jim nudi več zadoščenja, kot pa taka nevažna, nepotrebna večerja. V resnici se ta prilika glasi kot velika tožba iz užaljene duše Jezusove. Na ta neizrecno bogati dar Gospodovega Telesa in Krvi gleda človek tako, kakor na katerokoli drugo zadevo vsakdanjega življenja, in ga prezira. Tudi danes mislijo mnogi sami pri sebi: »Ali je primerno, da se moram jaz, pa prav jaz, družiti s to ljudsko preproščino?« Ali drugi: »Še tega je treba, kakor da človek nima nobenega važnejšega opravka! Kaj mi pa to nese?« In tretji: »Oh, seveda! Roke sklepati, pobožno oči obračati, zdihovati, pa še k spovedi in svetemu obhajilu! Višek dolgočasje. Imamo pa že lepše in boljše zabave mi, ki nismo tako cerkveni!« V takem razpoloženju premnogim minevajo leta, mineva življenje.

Vprašamo: Je li to odgovor današnjega človeka, na tisto noč, ko je bil Gospod Jezus izdan, vzela kruh in se zahvalil ter ga razlomil in rekel: »Vzemite in jejte; to je moje telo, ki bo za vas dano; to delajte v moj spomin« (II Kor. 11, 23)? Za odgovor take vrste je moral človek že mnogo človeškega odložiti, ker tu niso več »opravke«, tukaj gre za bistveno življenje. Taki namišljeni veličini, taki silni zaposlenosti in prijetnemu lahkoživju zna enkrat Gospod dokončno zapreti svoja vrata, da jih na stežaj odpre ubogim in pohabljenim in slepim in kruljavim.

To je tudi že storil. Dobro in preproste duše so razumele njegovo vabilo in začutile privlačnost božje ljubezni. Mnogi, ki jih življenje tepe, lačni in šibki, bolni in nesrečni, spokorjeni v bridkem kesanju, otroci v nedolžnem veselju, in kar je ponižnih, ti so razumeli vabilo. Iz vsakega stanu so; oni vedo, kako so obteženi in trudni, če so sami; in zato si hočejo okrepiti dušo s svetim obhajilom. Taki priznavajo častljivo skrivnost Telesa in Krvi Gospodove in vedo, da nam je dana zato, da bomo čutili v sebi sad njegovega odrešenja.

Iz življenja Cerkve

LEP REKORD

Vas Abarzuza v Spaniji, ki šteje okrog 1000 prebivalcev, ima 337 živčih vaščanov, ki so se posvetili Bogu kot duhovniki, redovniki in redovnice. Sedanjí župnik, ki je letos praznoval zlato mašo, je vzgojil nad 200 takih poklicev. Mnogo izmed teh je v misijonih. Res lep rekord! Da bi pri nas vsaka vas dala Bogu vsaj nekaj svojih ljudi!

TAJNIK ARABSKE LIGE O SV. OČETU

V reviji »La Rayon d'Egypte«, ki se tiska v francoskem jeziku, je zapisal glavni tajnik arabske lige Abdel Hassouna zelo laskav članek o sv. očetu Piju XII. ob priliki njegove šestnajste obletnice kronanja. V svojem članku Abdel Hassouna izreka že posebno zahvalo arabskih narodov sv. očetu zaradi njegovega pravičnega zadržanja glede Jeruzalema, »ki naj bi kakor sveta trdnjava krščanstva ne prišel pod židovsko upravo, temveč pod mednarodno kontrolo.«

Sv. oče je prejel tudi mnoge čestitke iz raznih muslimanskih držav, kakor Perzije, Pakistana, Egipta in drugih.

PORAST KATOLICIZMA MED ČRNCI IN INDIJANCI V USA

V zadnjih letih se opaža znaten porast katolicizma med črnci in Indijanci v Združenih državah. Njihovo število se je v zadnjih dvajsetih letih podvojilo. Med črnci štejejo sedaj že nad 400.000 katolčanov, med Indijanci pa 112.000. V glavnem je to zasluga katoliških šol, ki so vzgojili domačo duhovščino, ki sedaj uspešno deluje med svojimi ljudmi. Prav gotovo pa je to tudi sad dolgoletnih trudov in žrtev našega velikega misijonarja Barage med indijskim ljudstvom.

MOLITEV ZA KARDINALA STEPINCA IN NJEGOVE VERNIKE V RIMU

V baziliki Marije Velike v Rimu se pri oltarju Kraljice sveta opravlja vsak četrtek sv. maša za posamezne narode, ki so pod komunističnim nasiljem. Pred kratkim je msgr. Jurij Madjerec, rektor zavoda sv. Hieronima, pred tem oltarjem imel sv. mašo za kardinala Stepinca, »najlepši primer apostolske gorečnosti in hrabrosti,« kakor ga je imenoval sam sv. oče, in za ves hrvatski narod, ki trpi pod brezbožnim ko-

munizmom. Sv. maši je prisostvovala poleg hrvatske kolonije v Rimu velika množica domačih vernikov, kakor tudi predstavniki in člani raznih begunskih skupin.

Sv. oče Pij XII. je poslal tudi posebno zahvalo dr. Ludwigu Heilmayerju, ravnatelju vseučiliške medicinske klinike v Frburgu, ki je zdravil kardinala Stepinca v njegovi zadnji bolezni. Zdravniška metoda dr. Heilmayerja se je izkazala za uspešno, tako da se je zdravje kardinala Stepinca znatno zboljšalo.

NAJNOVEJŠE DELO PAULA CLAUDELA

Malo pred svojo smrtjo je poslal slavni katoliški pisatelj Paul Claudel svojemu založniku pripravljene rokopise svojega najnovejšega dela »J'aime la Bible« — »Ljubim sv. pismo«. V tem delu pisatelj tolmači sv. pismo tako, da služi obenem za vsakodnevno razmišljanje. Za to delo, ki upajo, da se bo v najkrajšem času prikazalo na knjižnem trgu, vlada na Francoskem veliko zanimanje.

JAN HUS NA BELEM PLATNU

Meseca aprila so imeli v Pragi otvoritveno predstavo barvnega filma o Janu Husu. Predstave so se udeležili člani vlade in poslaniki držav tako zvanih ljudskih demokracij. Sledila bosta še dva filma iz življenja husitskega voditelja Žižka in iz husitskih bojev.

Komunistično časopisje pravi, da prikazuje film o Janu Husu strahoto osvovraženega izzemajočega bogatega cerkvenega sveta. Husa je režiser naslikal kot neupogljivega branilca revnih in kot vodjo tlačanih delavskih množic. — Očividno ima novi film izrazito propagandni značaj.

REDOVNICE V HELIKOPTERJIH

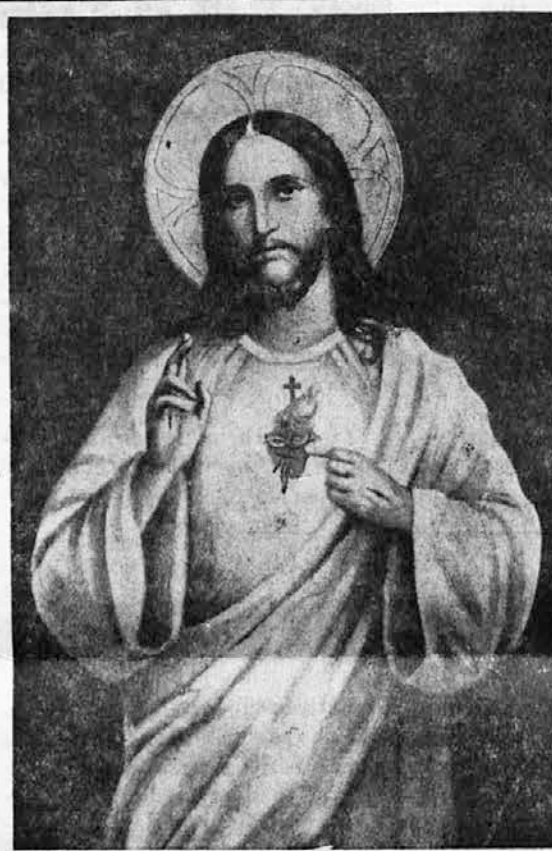
Katoliška bolnica »Mercy Hospital« iz Kenmore v Združenih državah je uvedla ambulanto službo s helikopterji, da bi se mogli težko bolni čimprej pripeljati v bolnico in to predvsem v krajih, kjer je nemogoče drugačen prevoz. Na takih ambulantan helikopterjih se našaja vedno tudi po ena redovnica-bolničarka.

NOVI ŽUPAN V ČIKAGU

Zdravo versko in družinsko življenje je zelo pri srcu novemu čikaškemu županu Rihardu Daleyu. Prvo nedeljo po svoji izvolitvi je skupno s svojimi otroci prisostvoval dvem sv. mašam in tudi dvakrat govoril pri različnih župnijskih slavnostih.

KONGRES AMERIŠKIH FRAMASONOV

Na Kubi se je nedavno vršil medameriški kongres framasonov. Na kongresu so hoteli usposrediti zločinsko delo v Južni Ameriki. Mehikanski časopis »Union« trdi, da je večina proticerkvenih ukrepov prišla iz framasonskih vrst.

ZA PRAZNIK SRCA JEZUSOVEGA OBNOVIMO POSVEČENJE DRUŽINE BOŽJEMU JEZUSOVEMU SRCU. V VSAKI DRUŽINI NAJ BO NA ČASTNEM MESTU IZPOSTAVLJENA NJEGOVA PODOBA — IN PRISELA BO MIR V NAŠE DRUŽINE.

ŽENSKI KOTIČEK

FILMSKA ZVEZDA — ZGLEDNA ŽENA IN MATI. Nič manj priljubljena od Jeanne Crain ni druga taka filmska zvezda Irene Dunne. Ameriški katoličani gledajo s ponosom in simpatijo na te zglede žene, ki so znale združiti umetnost in najlepši ženski ideal v čudovito enoto, katere vez je prav krščanska vera.

Irene Dunne je pred kratkim prejela dve odlikovanji, odlikovanje »Leatare« in izvolitev kot akatoliška žena leta 1955. To slednje odlikovanje je namenjeno v Ameriki najvidnejšim osebnostim, ki se posebej odlikujejo po zaslugah napram sv. Cerkvi. Kakor da bi ti dve odlikovanji ne zadostovali, je zglezna Irene prejela pred kratkim še tretje odlikovanje, tako znano odlikovanje zvestobe.

V hollywoodskih krogih imenujejo Irene Dunne »katoliško zvezdo«. In ona je na to ime ponosna. Nikdar se ne strmuje javno pokazati svoje verske prepričanje.

Ko je bila sprejeta pri sv. očetu in so jo po sprejemu obkolili novinarji in jo vprašali za vtise, ki jih je odnesla od tega sprejema, jim je odgovorila: »Bil je to eden najlepših in najpomembnejših dogodkov mojega življenja. Vsi bi morali poročati v Rim, da vidijo sv. očeta. Mnogo bi to doprineslo k resničnemu miru na svetu.«

»Kaj ste prosili sv. očeta?« so jo vprašali.

»Prosila sem ga, naj blagoslovi filmsko industrijo ki je tega blagoslova tako potrebna.«

Irene Dunne ki že toliko let poseja središče filmske industrije, pozna pač bolj kot vsi ostali pokvarjeno ozračje tega kraja, zato pa ne zamudi nobene prilike, da bi svojim sodelavcem na umetniškem polju ne pokazala sončne poti, ki pelje v čiste višine. Prva je, ki se vedno odzove, ko gre za snemanje katoliškega filma ali pa za kako podobno oddajo po televiziji. Z veseljem je sprejela povabilo novega gibanja Kristonoscev, ki so si nadedli nalogo »spre-

obrnili bomo svete. Pater Keller, ki je prvi začel s tem gibanjem, ima danes tudi med umetniki filmske industrije mnogo pristašev. Zgledu pogumne Irene Dunne so sledili še drugi.

Prav tako se je z veseljem odzvala molitveni akciji patra Peytona, ki si je nadel nalogo: »Družina, ki skupno molit, tudi skupno živi.« Pater Peyton se je za to akcijo poslužil istih modernih sredstev, katerih se poslužujejo bogati industrijci za svojo reklamo. Vpeljal je na radiu »Veselo uros«, v kateri filmska zvezda zabava poslušalce in sredi zabave nenadoma pozove svoje poslušalce k molitvi rožnega venca. Irene Dunne se je največkrat odzvala povabilu patra Peytona za molitev rožnega venca po radiu. Ta molitvena akcija je danes v Ameriki zelo razširjena in pridružujejo se ji vedno širše množice. Tudi po družinah hollywoodskih zvezd se je že razširila in pater sam pravi, kako nepozabljiv vtis je nanj napravila neka slovita filmska zvezda, ki je po končanem obedu, na katerega so bile povabljene mnoge odlične filmske osebnosti, nenadoma zaprosila navzoč, naj bi z njo molili rožni venec. Gaočljiv je bil pogled na klečeče filmske igralko in igralce, ki so z zaupanjem molili k preblaženi Devici in prosili blagoslova na svoje delo in svoje družine.

S temi sredstvi skušajo ameriški katoličani približati tudi svoje mlačne in od vere oddaljene brate Kristusu. Moderni čas zahteva tudi modernih zamisli. Zato pa so tudi dali najlepše priznanje in odlikovanje prav Ireni Dunne, ki se je tako velokodušno odzvala klicu: »Vrnimo svet Kristusu!«

GOSPODINJSKI NASVETI:

1. Juho ali pa dušeno zelenjavo, ki nam ostane od prejšnjega dne, spravimo vedno v porcelanasto ali poločeno posodo.

2. Da ohranimo mlado zelenjavo svežo, jo položimo v porcelanasto ali glinasto posodo, katero pokrijemo z mokro krpo.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

V RIMU živi skupina rojakov, ki so se zadnja leta precej razgibali. Posebno živahno delujejo dekleta, ki so ustanovile svoj krožek, katerega pomagajo voditi rimski duhovniki, svoje zbirališče pa imajo na Via dei Colli, pri šol. sestrah, ki tako izpolnjujejo svojo nalogo, ki je ravno skrb za žensko mladino. Poleg verskega življenja gojijo tudi prosvetno delo. Tako so za konec Marijinega leta priredile zelo uspešno akademijo z dramatskim prizorom, petjem in recitacijami. V predpustnem času so igrale ob rimski udeležbi vse slovenske kolonije v Rimu veseloigro »Nevesta iz Amerike«. Prireditelj je uspešno nad vsa pričakovanja. Vse igralko so se izvrstno uživale v svoje vloge in igrale, kot bi jim bil oter vsakdanje opravilo. Sedaj imajo na programu igro »Sv. Elizabeta«.

Moramo pohvaliti seveda tudi njih skrb za versko življenje. V Marijinem letu so bile najbolj vestne pri raznih verskih proslavah in tudi sedaj se pridno udeležujejo pobožnosti prvih sobot. Poleg tega imajo vsako nedeljo popoldne svoj sestanek v kapelici šolskih sester. Po kratki duhovni misli in blagoslovu sledi prosti razgovor in vaje za nastope, ki jih večkrat imajo. Tudi na petje ne pozabijo, saj je petje najboljša opora družabnosti in domačnosti.

V NEDELJO na praznik sv. Trojice je slov. kolonija v Rimu slovesno obnovila posvetitev brez. Sreč Marijinemu, Obred se je izvršil v cerkvi Imena Marijinega na Foro Traiano ob 5h popoldne. Udeleženci so posvečenje potrdili s podpisi, ki jih bodo poslali v Lemont na Ameriške Brezje, da jih prevz. msgr. Rožman položi Mariji na oltar.

IZ SLOVENIJE

STIRINDVAJSET LITROV VINA NA LETO je v preteklem letu popil vsak prebivalec na Tolminskem in Goriškem, so pokazali podatki okrajne trgovske in gostinske zbornice v Novi Gorici, ki so bili objavljeni v »Ljudski pravici«. Statistika kaže, da je bilo na splošno lani v teh dveh okrajih spitega manj vina kot prejšnja leta, pravijo, da za celih 16 milijonov dinarjev manj. Žalostno pa je, da je nasprotno narasla potrošnja piva in žganih pijač. Prvega za dva odstotka, drugega pa za celih 17 odstotkov. Več so Goričani in Tolminci lani spili tudi brezalkoholno pijačo.

V BRDIH SADIJO PARADIŽNIKE MED VINOGRAD, ki letos zaradi toče ne bodo obrodili sladkega grozdja. Okoli 200.000 paradižnikovih sadik so prav v teh dneh potaknili v zemljo in upajo, da bodo pridelali kakih šest sto tisoč kilogramov paradižnikov. S takimi in podobnimi ukrepi skuša država pomagati Bricem, ki so jih po desetih letih spravljanja na beraško palico sedaj še naravne nesreče težko prizadele.

TRINAJST TISOČ ZADRUŽNIKOV JE NA GORIŠKEM IN TOLMINSKEM, zmagoslavno poroča »Ljudska pravica« iz Ljubljane. V obeh okrajih deluje menda kakih 111 splošnih kmetijskih združenj, 8 kmetijskih združenj, Vinarska zadruga v Vipavi in 15 združnih podjetij. Obe združni zvezi, goriška in tolminska, sta se sedaj združili. Sedež skupne zveze bo v Senteprtu pri Novi Gorici, medtem ko bo v Tolminu delovala kmetijska postaja z nekaj strokovnjaki.

JUGOSLOVANSKO-ITAL. TRG. ZBORNICA V BEOGRADU je ustanovljena podobno kot so pred dvema mesecema ustanovili tako zbornico v Milanu, vse v znamenju vedno bolj rastočih gospodarskih izmenjav med Jugoslavijo in Italijo.

TUDI SLOVENSKI UMETNIKI SO ŠLI GOSTOVAT V SOVJETSKO ZVEZO v skupini umetnikov, ki jih je poslal jugoslovanski režim načenjat kulturne stike v Leningrad. Na gostovanju v leningrajski filharmoniji je Vilma Bukovčeva, danes nesporno najboljša slovenska operna pevka, pela arije in pesmi Dvoržaka, Smetane in Puccinija. Pri klavirju jo je spremljal Marijan Lipovšek.

3. Cel krompir, ki nam je ostal od prejšnjega dne, postane kot svež, če ga spustimo v vrelo, slano vodo za 2 minuti.

4. V prslane jedi vtaknemo srebrno žlico ter jed z njo vred kuhamo nekaj časa. Tako postane jed potopitna.

5. Stare kruhke osvežimo, ako jih navlažimo z vodo, položimo v ponev, jih pokrijemo s kozico ter pustimo, da se popražijo.

6. Da nam ostane maslo dalj časa sveže, ga položimo v prevrto in popolnoma ohlajeno slano vodo.

Vprašujete odgovarjamo

7. BOŽJA POT NA TRZASKEM. Z veseljem prebiram novice o prenovljeni starodavni Marijini cerkvi na Pečah pri Boljuncu, toda imam celo vrsto vprašanj in prosim za odgovor:

Zakaj je to romarska cerkev? Kako se pride tja? Koliko časa je od Boljunca do vrha? Ali je pot zelo strma? Kdaj je cerkev odprta, kje se dobi ključ? Koliko prostora je v cerkvi? Ali more sprejeti tudi večje romanje? Ali se dobi tam pri cerkvi voda? Ali je pri cerkvi prostor za otroške igre? Kako se lahko pride po drugi pot s Peč v Trst? — Upam, da se boljunski g. župnik ne bo ustrašil toliko vprašanj in da bo takoj odgovoril.

*

Na gornja vprašanja prav radi odgovorjamo in to kar po vrsti:

Peče so sedem sto let stara Marijina romarska božja pot. Vsi dobri verniki v Tržaškem Bregu radi hodijo na Peče. Zadržuje skromno oznanilo in se cerkev napolni kot se je zgodilo na binokostni ponelejek. Bile so zelo zastopane vse župnije v Bregu in nekaj romarjev je bilo tudi iz Trsta. Na Peče se pride tako: Do Boljunca iz Trsta z avtobusom in dalje slabo uro peš. Hitri pešci pridejo na hrib tudi v pol ure. Pot je strma samo zadnjih sto metrov. Cerkev je v poletnem času odprta nekaj ur vsako nedeljo popoldne. Ključ se dobi v Boljuncu pri cerkovniku in v župnišču. V cerkvi je prostora tudi za 800 ljudi, seveda vsi stojijo. Tako more sprejeti tudi večje romanje. Pri cerkvi na hribu ni vode in sploh sedaj nobene izredne postrežbe. Voda je v Glinščici pod cerkvijo. Pri cerkvi ni prostora za igranje; na levi strani so celo nevarne pečine in je treba na otroke paziti, da se ne zgodi nesreča. S Peč se lahko pride naprej še samo do Botača in tam levokrog nazaj, ker smo pred državno mejo. Iz Botača se lahko vrneš v Trst skozi Boršt ali preko Drage oziroma Jezera do Bazovice in nato v Trst.

Upamo, da je odgovor izrpen in sedaj pričakujemo samo, da se bodo Marijini častilci kmalu teh informacij poslužili in prišli na naše tržaške Višarje!

Za uzakonitev slovenskih šol v Gorici

Osmo leto poteče letos, odkar se je vrnila Gorica pod Italijo in z njo vred tudi slovenska manjšina, ki je ostala v mejah italijanske republike. Toda po osmih letih slovenske šole še vedno niso uzakonjene. Zato je profesorski zbor vseh slov. srednjih šol v Gorici naslovil na ministristvo spomenico, ki je že četrta v osmih letih, s katero znova spominja rimsko vladu na mnoge dane obljube in na določila same ustave, da se uzakonijo slovenske šole v Italiji. Letos obhajamo obnemem že deseto leto obstoja slov. šol v Gorici, ki so bile odprte pod zavezniško upravo je seni leta 1945. V Trstu so slovenski šolniki, ki se nahajajo v sličnem položaju kot oni v Gorici, dobili zagotovilo, da se bo tamkajšnje šolsko vprašanje rešilo do prihodnje jeseni. Zato izražajo slovenski profesorji v Gorici prepričanje, da bodo slovenske šole v Gorici uzakonjene vsaj istočasno s slovenskimi šolami v Trstu.

Bog daj, da bi njihovi in upi vsega našega ljudstva ne šli po vodi.

Zakonski načrt za zaščito slovenske etnične skupine v goriški provinci

Slovenska demokratska zveza za Italijo je 12. februarja 1955 poslala predsedniku senata in poslanske zbornice, ministrskemu predsedniku in vsemu ministrskemu svetu peticijo, podpisano od velikega števila državljanov, za zakon o zaščiti slovenske narodne manjšine na Goriškem.

S tem se je SDZ poslužila pravice, katero daje vsem državljanom 50. člen republiške ustave.

V naslednjem objavljamo besedilo predloženega zakonskega načrta.

Da bi se prebivalcem slovenskega jezika v goriški provinci zagotovilo uživanje človeških pravic in temeljnih svoboščin, se v skladu s 3. in 6. členom ustave določa sledeče:

člen 1. — V goriški provinci se bodo vlada in krajevne oblasti držale načel vsoljne deklaracije o človeških pravicah, katero je sprejel občni zbor Združenih narodov dne 10. decembra 1948, tako da bodo vsi prebivalci pokrajine brez razlike lahko polno uživali temeljne pravice in svoboščine, določene v omenjeni deklaraciji.

člen 2. — Pripadniki slovenske etnične skupine v goriški pokrajini bodo uživali enakost pravic in ravnanja kot drugi prebivalci province.

Ta enakost pomeni, da bodo deležni:

a) enakopravnosti z drugimi državljani, kar se tiče političnih, državljskih in drugih človeških pravic in temeljnih svoboščin, zajamčenih v 1. členu;

b) enakih pravic pri doseganju in izvrševanju javnih služb, funkcij in poklicev;

c) enakopravnosti pri dostopu v javne in upravne službe. V tem pogledu se bo javna uprava ravnala po načelu, da naj se slovenski etnični skupini omogoči sorazmerno pravično zastopstvo na upravnih vodilnih mestih, zlasti pa na tistih področjih, na katerih se posebno obravnavajo koristi teh prebivalcev, to je pri šolskem skrbništvu, pri Deželnem šolskem svetu, pri Disciplinarnem svetu za učitelje, pri Nadzorništvu za kmetijstvo, pri Pokrajinskem delovnem uradu, pri Trgovski, industrijski in kmetijski zbornici, pri Okrajnem davčnem uradu, pri Finančni intendanci in pri vseh davčnih komisijah.

Pripadnikom slovenske etnične skupine bo dana možnost, da obnovijo svojo poklicno kariero, ki je bila oškodovana iz političnih razlogov zlasti v dobi fašizma, d) enakopravnosti pri rabi jezika, kot je natančneje označeno v 6. členu;

e) enakopravnost z drugimi državljani na polju socialne pomoči. Zlasti pa to pomeni, da bodo imeli lastne poletne kolonije in da bodo za nje dobivali potrebno podporo.

člen 3. — Hujškanje k narodnostnemu in plemenskemu sovraštvu je prepovedano na vsem ozemlju republike. Vsako tako dejanje se bo kaznovalo po uradnem postopku in pobudi.

člen 4. — Zavarovan bo etnični značaj in svoboden kulturni razvoj slovenske etnične skupine v goriški provinci.

a) slovenske vzgojne, prosvetne, socialne in športne organizacije bodo v skladu z veljavnimi zakoni lahko prosto poslovale. Te organizacije bodo uživale enake ugodnosti kot druge take organizacije v goriški provinci, zlasti kar zadeva rabo javnih poslopij in pomoč iz javnih sredstev. Oblasti bodo tem organizacijam zagotovile tudi vse tiste olajšave, katere uživajo italijanske in druge podobne organizacije.

b) Slovinci bodo dobili otroške vrtnice, osnovne, srednje in strokovne šole s slovenskim učnim jezikom.

Vlada izjavlja, da bo ohranila obstoječe šole namenjene slovenski etnični skupini; to so:

A) OTROŠKI VRTCI:
1. v občini Gorica: ul. Randaccio št. 24; ul. Croce št. 3, Štandrež, Podgora in Oslavje;
2. v občini Sovodnje.

B) OSNOVNE SOLE:
1. v občini Gorica: ul. Randaccio št. 24; ul. Croce št. 3; Štandrež, Podgora, Pevma in Šentmaver;
2. v občini Števerjan: sedež občine in zaselka Valerišče in Jasbine;
3. v občini Krmin: zaselek Plešivo;
4. v občini Dolenje: zaselka Mirnik in Skriljevo;

5. v občini Sovodnje: sedež občine in zaselki Gabrje, Rupa in Vrh sv. Mihaela;
6. v občini Doberdob: sedež občine in zaselka Dol-Palkišče in Jamlje;
7. v občini Tržič;
8. v občini Ronki.

C) TRGOVSKA STROKOVNA ŠOLA V GORICI: ul. Randaccio št. 22. Ta šola se bo spremenila v industrijsko strokovno šolo s slovenskim učnim jezikom;

D) NIŽJA SREDNJA ŠOLA V GORICI, ul. Randaccio 22.

E) KLASIČNA GIMNAZIJA V GORICI, ul. Croce 3.

F) KLASIČNI LICEJ V GORICI, ulica Croce 3.

G) UČITELJSKE z zveznim razredom v Gorici, ul. Croce 3.

Ustanovljeni bodo tudi drugi otroški vrtci v občinah Gorica, Števerjan, Krmin, Dolenje, Sovodnje, Doberdob, Tržič in Ronki za otroke slovenskega jezika. Za njihovo poslovanje bo vlada dala potrebna sredstva na razpolago naravnost imenovanim občinam. Občinske uprave bodo imenovali učitelje za te šole na osnovi veljavnih zakonskih predpisov.

Gojenci slovenskega jezika v občinskih sirotiščih v Gorici in v drugih podpornih zavodih se bodo morali vpisati v šole s slovenskim učnim jezikom!

Goriška občina bo dolžna ustanoviti v imenovanih zavodih ločene oddelke za gojence slovenskega jezika z vzgojitelji tega jezika.

Vstop v šole s slovenskim učnim jezikom od otroških vrtec do liceja je prost za vse učence slovenskega jezika ne glede na to, ali so otroci optantov in otroci iz mešanih zakonov. V ta namen se preklicuje dopis prosvetnega ministrstva št. 5113/76 L z dne 25. novembra 1949.

člen 5. — Volilni zakon za izvolitev pokrajinskega sveta v Gorici in regionalne skupščine za Furlanijo-Juljsko Krajino bo moral vsebovati take določbe, ki bodo zajamčile slovenski etnični skupini zastopstvo v pokrajinskem svetu in v regionalni skupščini.

člen 6. — Pripadniki slovenske etnične skupine v goriški provinci bodo lahko svobodno rabili svoj jezik v osebnih in uradnih odnosih z upravnimi in sodnimi oblastmi v goriški provinci in z organi dežele Furlanije-Juljske Krajine. Imeli bodo pravico prejeti odgovor od oblasti v svojem jeziku; v ustnih odgovorih naravnost ali preko tolmača; v pisanih odgovorih bodo morale oblasti poskrbeti vsaj za prevod.

Javnim spisom, ki zadevajo pripadnike slovenske etnične skupine in razsodbam sodne in upravne oblasti bo priložen prevod v slovensčini. Isto načelo bo veljalo v uradnih razglasih, v javnih odredbah in uradnih objavah.

Napisi na zasebnih poslopijih, trgovinah in drugih javnih podjetjih so v goriški provinci prosti, kolikor zadeva slovenski jezik. Napisi na javnih ustanovah, imena krajev in cest bodo italijanski in slovenski v tistih občinah, kjer živijo tudi Slovenci, kot v Gorici, Števerjanu, Krminu, Dolenjem, Sovodnjah, Doberdobu in drugod.

Registri civilnega stanja bodo v teh občinah morali biti popolnoma pisani tudi v slovenskem jeziku. Pripadniki slovenske etnične skupine bodo v vseh občinah province lahko dajali svojim otrokom slovenska imena.

V vseh spisih, tičočih se slovenskih imen in priimkov, se bo moral natančno rabiti slovenski črkopis.

člen 7. — Gospodarski razvoj slovenskega prebivalstva v goriški pokrajini bo zagotovljen brez zapostavljanja in s pravično razdelitvijo denarnih sredstev. Dovoljena bo zopetna ustanovitev kmečkih posojilnic in drugih zavodov, ki so prej obstajali v goriški pokrajini.

člen 8. — Ozemeljski obseg temeljnih upravnih enot goriške province, v katerih prebivajo tudi Slovenci, se ne bo smel spreminjati, če bi se sprememba hotela izvršiti z namenom škodovati etničnemu sestavu teh enot. Morala bi biti dovoljena obnova samostojnih občin, ki jih je fašizem zatrl. Prav tako bo treba priključiti slovenske zaselke slovenskim občinam.

Slovensko krajevno imenoslovje se bo rabilo v vsej provinci.

člen 9. — Volilni zakon za izvolitev pokrajinskega sveta v Gorici in regionalne skupščine za Furlanijo-Juljsko Krajino bo moral vsebovati take določbe, ki bodo zajamčile slovenski etnični skupini zastopstvo v pokrajinskem svetu in v regionalni skupščini.

DIRKA PO ITALIJI se je končala preteklo nedeljo. Zmagal je že preizkušeni dirkač Magni. Coppi je zasedel drugo mesto. Nencini, ki je nosil največ časa roza majico, je zaradi padea v predzadnji etapi nekoliko zaostal. Vsi pa napovedujejo, da je to bodoči prvak italijanskega kolesarstva.

PRVI MOTORNI VLAK je pričel voziti med Mariborom in Ljubljano. Prvič je odpeljal iz Ljubljane v ponedeljek popoldne in je poteval do Maribora tri ure in dvaindvajset minut. Cene voznim listkom so enake cenam v tretjem razredu, seveda pa je število potnikov močno omejeno. Na motornem vlaku je namreč sedežev samo za 62 ljudi.

Potem je še dodal, da prevzame on vsako odgovornost, zato se ji ni treba nič bati! —

Občevanje Lule z bratom je postalo zopet navadno kot prej, ko dekletovo srce še ni poznalo nemira in bolesti. Živela sta skupaj, govorila, si pomagala drug drugemu z nekdanjo veliko ljubeznijo. Mark je blagoslavljajal uro, ko mu je prišlo na misel pripraviti to srečanje sestre z očetom Mavricijem, ki je bil v stanu napraviti ta čudež, da je ozdravil Lulo.

Prešli so dnevi, prešli tedni, dokler ni prišel dan, prišla ura, ko je zopet zagrnila žalost Dodovo hišo. Spet se je tesnoba in nemir polastil Lule ter ji povzročil nedopovedljivo bolelost!

Lula se je začutila nosečo! — — —

V vrtu za hišo, v navadnem priljubljenem kotičku, pod bezgovimi vejami, je nekega lepega popoldneva začutila v sebi gibanje novega nastajajočega življenja! —

Zgрозila se je in hudo prestrašila. Padla je črna senca! Ne, ni bil privid, niso bile sanje, bila je grozna resnica, katere ni bilo mogoče skriti. —

Nesrečno dekle je skoraj obupalo; vsa kri ji je zginila z obraza, zdelo se ji je, da je prišel sodni dan! —

OBVESTILA

RAZSTAVA. Dijaki učiteljskega, nižje srednje šole in strokovne šole bodo v dneh od 11. do 20. junija razstavili svoje risbe in ročna dela v prostorih nižje srednje šole v ul. Randaccio, Otvoritev bo v soboto 11. t. m. ob 11. uri; nato bo razstava odprta vsak dan, tudi ob nedeljah, od 10. do 12. ure.

ROMANJE NA KOROSKO: Goričane obveščamo, da bo goriške romarje vodil č. g. J. Vidmar. Vpišete se lahko pri fotografu Kleindienstu na Travniku ali pri svojih dušnih pastirjih, ki bodo vaša imena radi sporočili g. Vidmarju v Gorico, najpozneje do 25. junija. — Cena za romarje iz Gorice bo 5000 lir na osebo. Program ostane sicer isti kot za romarje s Tržaškega, kakor smo ga objavili zadnjič.

Obnemem popravljamo zadnje obvestilo v toliko, da bo odhod tržaških romarjev v soboto 30. julija ob 13. uri in ne pozneje.

ROMANJE TRŽASKIH OTROK NA BARBANO se vrši v torek 14. junija.

ZA PRAZNIK SRCA JEZUSOVEGA bomo imeli v Gorici tridnevno, ki se bo vršila zjutraj v stolnici, zvečer pri Sv. Ivanu. Začetek tridnevnece bo v torek 15. junija ob 6h zjutraj v stolnici s v. mašo pred izpostavljenim Najsvetejšim ter s kratkim premišljevanjem. Zvečer ob 8h bo pri Sv. Ivanu rožni venec, nagovor in litanije Srca Jezusovega. Tako vse tri dni, v torek, sredo in četrtek. V petek 17. junija, na praznik Srca Jezusovega bo zvečer slovesen blagoslov pri Sv. Ivanu s pridigo. — Verniki, udeležujte se te tridnevnece, da počastimo Srce Jezusovo, dobrote in ljubezni polno.

PRI RADIJSKI ODDAJI »VERA IN NAŠ ČAS« bo v nedeljo 12. junija ob 11.30 na vrsti govor »Kako naj šolska mladina preživi počitnice«, ki ga bo pripravil č. g. Franc Štuhec, župnik v Dolini.

ZAČASNA UČITELJSKA MESTA ZA ŠOLSKO LETO 1955-1956. — Objavljena je bila ministrska odredba z dne 20. maja 1955 s pravili o podelitvi začasnih učiteljskih mest za šolsko leto 1955-56. Informacije daje šolski sindikat, ki je odprt vsak torek in petek od 16. do 17. ure. Rok za vlaganje prošenj je do 20. junija.

DAROVI: Ker nisem smel in mogel iti na pogreb očeta, ki je umrl v Prvačini 27. maja 1954., in matere, ki je umrla v Aleksandriji 2. 6. 1955., darujem namesto cvetja na njuna grobova

10.000 za »Katoliški glas«
10.000 za Alojzijevišče
10.000 za Sirotišče. ZORN MIRKO kurat v Mirniku

Č. gospodu Zornu se vsi omenjeni srčno zahvaljujejo. Obnemem mu izrekajo sožalje ob izgubi dragih staršev. Bog jima daj večni pokoj.

ZA »KATOLISKI DOM«: Gospa Otilija Trpin 3000 lir.

Poslušajte versko uro na radiu Trst A vsako nedeljo ob 11,30!

Za vsak mm višine v širini enega stolpeca; trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: Stanko Stančić
Tiska tiskarna Budin v Gorici

F. BARCATA: V deželi Skipetarjev

POVEST - 23

»Po njegovi smrti sem poslal k Bori modrega zaupnika z naročilom, naj jo z lepimi besedami pripravi, da zapusti stari mlin in pride v Skader, kjer bi ji našel lep in pripraven prostor za zadnje dni njenega življenja. Imel je zagotovilo od mene, zato ji je obljubil več stvari, katere bi jaz izpolnil v slučaju, da bi sprejela ponudbo. Ni ga hotela poslušati. Zapodila ga je z zasmehom. To je bil prvi in zadnji poskus, ki sem ga napravil, da jo spravim na pravo pot. Danes sem zvedel od tebe, da je moj učitelj don Bibaj že poskusil to stvar, ji obljubil še več in z bolj pripravnimi sredstvi, da pridobi to zgubljeno dušo čarovnice iz starega mlina!«

»Ne, ni mi ubil očeta ne brata! Osramotil pa je vero. Ko je prišel pogovor na Boga, v katerega verujem, se je šalil s križem — in, kar je še hušje — javno, pred vsemi ljudmi! Ni me smešil, nisem se ujezil, nisem bil vročekrvn in ni bilo krvno maščevanje — hladnokrvno sem premislil dejanje! Tudi danes, če bi mi drugi Ali

Bej prišel z enakimi besedami, bi mu dal ravno tak odgovor!«

Šel je z roko k pasu obleke, kot bi hotel zgrabiti za puško. — Don Bibaj, moder, trezen človek, mehkega srca je postal nankrat bojevit. V desnici je držal dolgo llullo, levico je stiskal v pest, kot da je pripravljen za napad.

Polagoma se je zopet umiril in zbral, ogenj v očeh je ugasnil; nisem imel pred seboj več junaka, marveč samo navadnega starega moža. Don Bibaj je sedel na stolico, odložil llullo na mizo, prekrizal roke na kolnih, upognil glavo in začel govoriti s trepetajočim gasom:

»Da, brat! storil sem nekaj kar mi pravi moja vera, da je uboj, ki bi moral biti kaznovan, — toda, poglej to nesrečo mojega življenja; čeravno sem se šketal tega dejanja in ga še danes obžalujem, me vendar hudič ne pusti pri miru; neprestano me muči in skuša. — Ti si učen, moder, moraš mi svetovati in pomagati! Ni treba, da ti povem zgodbo tega umora, ker si gotovo že v Kryezezu zvedel vse podrobnosti. Povej mi, ali bo Bog odpustil zločin? — Ali lahko upam, da bo moj greh zbrisan s kesanjem, ki sem ga imel in ga še danes občutim?«

Nisem mu odgovoril. Vstal sem, ga objel in poljubil; obema so prišle solze v oči. Od tiste ure je postal don Bibaj moj učitelj, moj prijatelj, moj oče, dober oče, ki mi je dostikrat pomagal v mojih potrebah.

Postalo je že pozno. Noč je bila lepa in gorka. Na nebu je sijalo tisoče zvezd, ki so sipale svojo mirno svetlobo na zemljo, da se je dalo razločevati vse predmete naokoli. Povsod popolna tihota, ki jo je motilo samo žuborenje reke Fandi. Oba redovnika sta ostala tiha, zatopljena vsak v svoje razmišljanje. Potem je oče Anastazij prekinil molk:

»O Bori nisem govoril župniku v Bulgerju don Bibaju takrat in tudi pozneje nikoli več. Bilo bi me sram govoriti o tem; zdelo bi se, da hočem dajati nauke temu zrelemu in izkušnemu možu. Don Bibaj je umrl v visoki starosti v mojih rokah, objokovan od vseh prebivalcev Bulgerja in drugih, ki so poznali tega redkega moža. Kar se mene tiče, je bila njegova smrt zame neozdravljiva rana.«

RESNICA

Odkar se je bila Lula srečala zadnjič z očetom Mavricijem na vrhu Qafefika, se

je njeno duševno stanje precej zboljšalo, vendar ni bila več tista kot prej.

Bila je vesela, pridna, skrbna, delavna, vedno pripravljena pomagati, rada je poslušala nasvete in modre besede, posebno Markove; večkrat je tudi sama kaj pametnega povedala — če je slišala nekaj, kar ji je ugajalo — se je tudi smejala, vendar vesela ko prej ni bila več.

Pri vsem tem ni bilo mogoče reči, da se je popolnoma rešila prejšnjih morečih misli in skrbi, ki so ji trgale srce; ne, nikoli! Nekdanji dogodki so ji večkrat prihajali v spomin in jo mučili; toda besede mladega redovnika so bile bolj mogočne, — Lula je imela v očeta Mavricija neomejeno zaupanje — tako je z njegovimi besedami in zaupanjem vsakokrat odgnala zlobne sile in pridobila zglubljen mir.

Kadar so jo taki trenutki najtežje prijeli, da si ni mogla odgnati slabih spominov, se je spomnila na miren prizor na vrhu Qafefika in na besede duhovnikove, katerih ni mogla pozabiti:

»Nasprotno ti pa jaz rečem v imenu usmiljenega Boga, da nima pekel nobene moči čez tebe, ker ti si nedolžno jagnje v hlevu nebeskega Pastirja, ki bo držal roko nad teboj, dokler boš verovala vanj!«

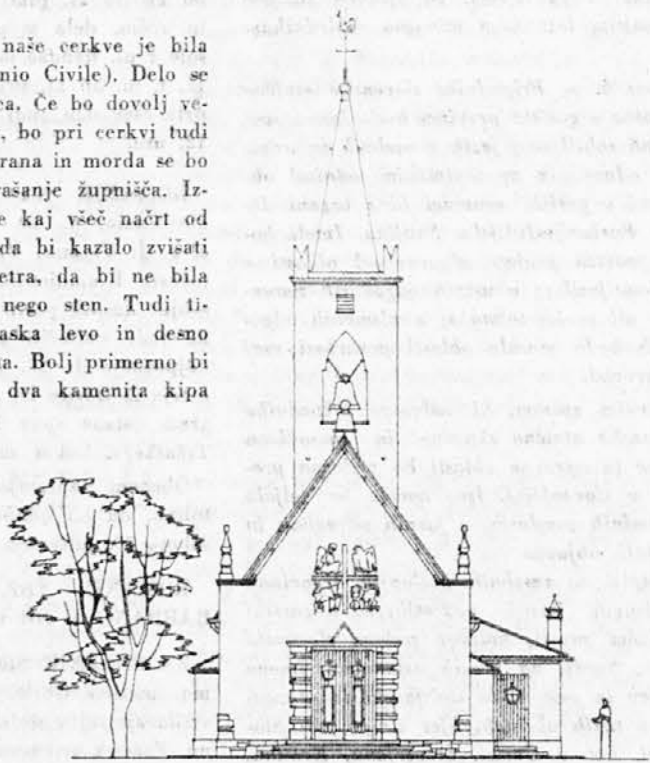
Z GORIŠKEGA

Jazbine

Dražba za zgradnjo naše cerkve je bila 7. junija v Gorici (Genio Civile). Delo se prične še v teku meseca. Če bo dovolj velikodušnih dobrotnikov, bo pri cerkvi tudi skromna župnijska dvorana in morda se bo kako uredilo tudi vprašanje župnišča. Izjavite se, kako vam je kaj všeč načrt od zadnjic in ta! — Morda bi kazalo zvišati stene ladje za pol metra, da bi ne bila večja površina strehe nego sten. Tudi tista dva šahovska okraska levo in desno pročelja sta preposvetna. Bolj primerno bi bilo postaviti tja gor dva kamenita kipa cerkvenih patronov Gorenjega in Dolenjega Cerovega: sv. Miklavža in sv. Lenarta.

Delo je prevzela tvrdka Miani iz Praprotnega v Benečiji.

V sredo 15. junija zabijemo kolice. Bog daj srečo!

NACRT NOVE CERKVE MARIJE POMAGAJ V JAZBINAH — OBCINA STEVERJAN. — TUKAJ VIDITE OSNUTEK NACRTA ZA PROČELJE; DOKONČNA IZDELAVA BO MORDA DRUGAČNA.

Spominska svečanost v Gorici

Kot le redko kdaj smo v nedeljo občutili globino krščanske vere v posmrtno življenje, ko smo se v dvorani Brezmadežne spominjali vseh žrtev komunistične revolucije na Slovenskem. To spominsko svečanost je priredilo SKPD ob deseti obletnici vetrinske tragedije. Zamisljena je bila kot resna verska proslava v spomin vseh meseca junija leta 1945 izročeni in pobiti slovenskih mož in fantov ter vseh ostalih žrtev revolucije in okupatorja. Kakor zamisljena je bila svečanost tudi izpeljana. Že oder sam z velikim srebrnim križem na črni steni, s trnjevim vencom obdanim je klical k zbranosti. K zbranosti in razmišljanju so vabile vse točke sporeda: spominski nagovor, v solospjevu izvajani očenaš, Trinkova skladba »Iz globočine« (De profundis) in izvedbi mešanega kvarteta, recitirani Križev pot prosečih ter končno obe pesmi moškega zbora. Vse je bilo fino izvajano in v sozvočju z resnostjo večera.

Poseben prizvok je dala ob koncu proslave beseda goriskega rojaka inž. Mozečiča, ki je prinesel pozdrave argentinskih Slovencev in povedal, da se isto uro vrši slična proslava v veliki dvorani sredi Buenos Airesa, kjer je zbranih 1.500 Slovencev, da počaste spomin mrtvih junakov žalostnih dni meseca maja in junija 1945.

Vsi navzoči smo ob tej svečanosti zasluhteli še bolj, kako resnične so besede: »Če zrno ne pade v zemljo, ostane samo; če pa pade, rodi stoteren sad.«

Seja občinskega sveta

Preteklo sredo se je vršila prva seja občinskega sveta v poletnem zasedanju, ki pa ni potekala nič kaj složno. Občinska svetovalec socialnih demokratov Zuccali in Devetag sta naslovila na občinski odbor in na župana pismo, v katerem sta predlagala pravičnejšo dodelitev stanovanj občinskim uslužbencem in to tudi takim, ki niso stalno nameščeni. Župan je odgovoril, da je edina rešitev tega vprašanja zgraditev več stanovanj. Nakar je inž. Zuccali sprožil vprašanje upravnega odbora pri mestnih bolnišnicah. Že dalj časa krožijo po me-

stu razne govorce glede pretiranih izdatkov upravnega odbora bolnišnic, ki je baje v lanskem letu uporabil 5 milijonov lir. Župan je odgovoril, da je goriska bolnica avtonomna in da zato ni to zadeva, ki naj bo o njej razpravljali občinski odbor. Menijo, da je v zvezi s tem tudi odstop bivšega pokrajinskega tajnika inž. Graziata. Župan je na seji prečital njegovo pismo, v katerem prosi za razrešnico. Po debati, ki se je razvila, so sklenili naj inž. Graziato točneje navede vzroke za odstop.

Obmejna trgovina v aprilu

V aprilu je trgovinska zbornica izdala 27 uvoznih in 25 izvoznih dovoljenj. Uvoženega je bilo za 49.563.000 lir blaga iz Slovenije, predvsem cementa, gradbenega materiala, lesa, drv, živine in jaje. V Slovenijo so izvozili v istem času za 48.675.000 lir blaga, ki je v glavnem obstojalo iz nadomestnih avtomobilskih delov, električnega in drugega materiala do tekstilnega blaga.

Pretekli teden so se na bloku pri Rdeči hiši sestali nekateri člani mešane komisije, ki vodi pogajanja v Vidmu, da proučijo nekatere važne stvari glede dosedanje in bodoče ureditve prehoda čez mejo. Semnili so se tudi z željami dvoletnikov.

Aleksandrija v Egiptu

Dne 2. junija je umrla v bolnici v Aleksandriji v Egiptu ga. Karolina Furlani por. Zorn, mati č. g. Mirka Zorna, vikarja v Mirniku. Bila je dobra žena, ki je sedaj po daljši bolezni v Gospodu zaspala. — Mir njeni duši, č. g. Zornu naše sožalje!

Šolski uspehi

Na gimnaziji-liceju so izdelali:

IV. GIMNAZIJA: Kociančič Valjnera, Mikulus Konstanca, Paoletti Avrelija, Primosić Mirko, Sussi Emidij.

V. GIMNAZIJA: Vsi pripuščeni k sprejemnemu izpitu v Licej.

I. LICEJ: Colja Josip, Černic Ivan (z odliko), Primosić Karel.

II. LICEJ: Beltram Lilijana, Bratina Lea, Paulin Kazimira.

III. LICEJ: Vsi pripuščeni k zrelostnemu izpitu.

Na učiteljsku so izdelali:

I. RAZRED: Berlot Silva (s pohvalo), Černo Viljem (s pohvalo), Droč Danila, Peric Josipina, Saksida Marija, Tomasetig Ivan.

II. RAZRED: Dorini Adrijana, Grudina Ivanka, Lavrenčič Marija, Lavrenčič Milena, Lavrenčič Ada, Levpušek Ana, Lutman Eda, Pacorini Marjeta, Sobani Štefanija, Tomasino Roman.

III. RAZRED: Čuk Tatjana, Lenardi Marija, Paoletti Nela, Peteani Lidija, Petruša Vilma, Raccaro Jožef.

IV. RAZRED: Vsi pripuščeni k učiteljskemu usposobljenostnemu izpitu.

Števerjan

Hvala Bogu, začelo se je pravo poletje! Večeri niso več mrzli. Prav prijetni so nedeljski in prazniški večeri med našimi Borovci pri kinopredstavah. Tu se lepo odpočijesh po tedenskem trudu in zabavaš ob prijetni glasbi in občuduješ razne življenjske dogodivščine. Naši borovci so nam prava poletna dvorana, zato se tudi radi zbiramo v njih hladu.

19. maja smo pokopali Antona Gravnarja iz Drag. Umrli je po enoletni onemoglosti zaradi zavratne bolezni.

Cerkev Marije Pomočnice

Na binškošni praznik so z vso slovesnostjo in ob navzočnosti vseh sedanjih in bivših Don Boscovih gojencev in mnogih salezijanskih duhovnikov položili prvi kamen za cerkev Marije Pomočnice. Cerkev bo stala na salezijanskem posestvu v ulici Don Bosca.

Sv. birma v Gorici

Binškošni praznik je eden najslovesnejših praznikov cerkvenega leta. V stolnici je imel prevzvišeni g. nadškof slovesno sveto mašo in po maši je birmal 350 otrok, ki so z žarečimi očmi sledili zanje tako lepemu in nepozabnemu dogodku. Popoldne je g. nadškof podelil zakrament sv. birme v cerkvi sv. Ignacija na Travniku prav tako velikemu številu otrok.

Poškodovana poslopja

Senatu so predložili zakonski predlog, po katerem naj bi senat odobril, da prevzame ministrstvo za poljedelstvo in gozdarstvo popravila po vojni poškodovanih in porušeni kmečkih poslopj. Prispevki bodo odobreni v višini, ki je določena za izboljševalna dela po dekretu št. 3 od 22. junija 1954.

160-letnica šole na Katinari

Preteklo nedeljo popoldne je bila v Lonjerju proslava 160-letnice ustanovitve slovenske šole na Katinari. Proslavo so pripravili bivši učenci te šole. Priložnostni govor je imela učiteljica gospa Kalanova. Pevski zbori iz Brega in Bazovice so zapeli več lepih pesmi. Proslave se je udeležilo lepo število ljudi.

SKPD V STEVERJANU pripravila

Praznik češenj

za nedeljo 19. junija. Na sporedu je nastop pevškega cerkvenega zbora in dramskega odseka deklishe Marijine družbe iz Gorice z igro

»SOVRAŽNICA«

Začetek bo ob 5h popoldne.

Iz Beneške Slovenije

Gorenji Barnas

SMRT UGLEDNEGA MOZA

V torek 31. maja je zaspal v Gospodu v videmski bolnišnici Janez Petričič in v četrtek 2. junija smo ga prepeljali v Gorenji Barnas, kjer smo njegovo truplo položili k večnemu počitku v domači zemlji. Huda udnika (revmatizem), ki si jo je bil nakopal kot ujetnik v vojaških taboriščih, ga je spravila pred časom v jamo. Številni duhovniki in ljudje iz cele okolice so se udeležili pogreba, kar izpričuje, koliko ugleda in spoštovanja je pokojni užival. — Č. g. Lovrencu Petričiču, kaplanu v Železni Kapli na Koroskem, in vsej ostali družini naše srčno sožalje ob izgubi dobrega očeta.

V naše doline vsakotoliko zaidejo kake romarji in izletniki z Goriškega in Tržaškega. Domačini smo zelo veseli njih in njihovega petja. Ne moremo pa tega reči o raznih privandranjih in tudi o nekaterih prodanih domačinih. Toda ti niso več naši, zato jim tudi naša pesem in naša beseda nista več všeč. Tem slabše znamenje, ker ne vedo, da vsaka ptica svojim petjem pjeva in svaka zvezda svojim svetlom sjeva (Preradovič), in da se le sraka diči s tujim perjem. Mi pa nočemo biti srake.

DROBNE NOVICE

ZLATE KOLAJNE TREM JUNŠKIM DRŽAVLJANOM. Dne 2. junija na praznik republike je Italija nagradila svoje najbolj junaške državljane. Trem je podelila zlato kolajno, dvema srebrno in enemu bronasto. Zlato kolajno so zaslužili: profesor Ettore Ostronovo, radiolog v Messini, ki je s proučevanjem X žarkov v dobrobit človeštva utrpel velike poškodbe na rokah, da so mu morali odrezati nekaj prstov. Tudi kot invalid ni odnehal od svojih poizkusov in ko se je moral vsled nadaljnje zastrupitve podvreči ponovni operaciji, ji je podlegel.

Drugo spominsko zlato kolajno so podelili preprostemu podeželskemu župniku Petru Cortiulu, ki je za časa nemške zasedbe z velikim junaštvom branil svoje važečane in ponudil v zameno lastno življenje, da je rešil 80 talcev, ki so jih Nemci nameravali ustreliti. Ko je v neki bitki delil zadnjo tolažbo umirajočim, ga je zadela sovražna krogla. Smrtno zadet je do zadnjega diha pomagal drugim umirajočim.

Tretjo zlato odlikovanje so podelili spominu junaške učiteljice Lole De Stefano, ki je umrla na posledicah zastrupitve s klorom, potem ko je rešila vse svoje učence pred nevarnostjo uhajajočega plina.

JALENOVA POVEST BO PONATISNJE-NA. »Ameriška domovina« že več časa prinaša Jalenovo povest »Cvetkova Cilka«. Po končanem izhajanju jo bo ponatisnila. To

bo že tretja izdaja omenjene povesti. Najprej je izhajala kot podlistek v Mladiki in jo je nato natisnila Mohorjeva družba. Drugi ponatis je doživela pri Slovenčevi knjižnici. Sledil bo tretji v Ameriki.

AVSTRIJSKO LJUDSTVO ZA POMOČ JUŽNI TIROLSKI. V Innsbrucku je bilo ustanovljeno društvo »Berg-Isel-Bunde«, ki ima namen zbirati sredstva za kulturno in moralno pomoč južnim Tirolcem pod Italijo z namenom, da se zaščiti njihova samobitnost, ki je ogrožena zaradi vdiranja Italijanov. Nadalje bo društvo obveščalo avstrijsko in svetovno javnost o težkem položaju avstrijske manjšine v Italiji.

Radio Trst A

Nedelja 12. 6. 1955: 10.00 Prenos maše iz cerkve sv. Justa. — 11.30 Vera in naš čas. — 12.00 Oddaja za najmlajše: Čarobni klobuk. — 15.00 Verdi: Izbor iz opere Ernani. — 19.00 Lehar Franc: Luksemburški grof, 3 dej. — 20.30 Cilea: Adriana Lecouvreur, 4 dej.

Ponedeljek: 12.55 Poje ženski duet. — 14.00 Lahke melodije. — 18.00 Sibelius: Koncert za violino in orkester. — 19.15 Mamica pripoveduje. — 21.15 Slovenski vokalni oktet. — 22.00 Književnost in umetnost.

Torek: 18.27 Smetana: Vltava. — 18.40 Koncert Vide Jagodičeve. — 19.15 Radijska univerza: Kemijska sestava živih bitij. — 19.30 Rishard Strauss: Suita iz opere Klavir za rožo. — 21.00 Radijski oder: Squarzina: Zadnji krajec.

Sreda: 13.30 Lahke melodije igra duo Harris-Primani. — 18.30 Z začarane police: Tri verižice in biser. — 19.00 Respighi: Rimski vodnjaki. — 19.15 Zdravniški vedež. — 21.00 Predavanje: Demokracija in totalitarni socializem. — 21.15 Poje Helena Plevel. — 22.00 Zadnja knjiga Pregljevega izbranega dela.

Četrtek: 18.00 Dve Vidaljevi skladbi. — 19.15 Radijska univerza: Carneletti: Stranke pri procesu. — 20.30 Gorenjski kvartet. — 21.00 Dramatizirana zgodba: Merimée: »Colomba«.

Petek: 12.00 Predavnje: Umetni djamanti. — 18.00 Koncert v a molu za violino in orkester. — 18.30 Z začarane police: Deklica in roparji. — 18.40 Poje Pavel Pokorny. — 19.15 Šola in vzgoja: Z naših šolskih razstav. — 21.00 Tržaški kulturni razgledi. — 22.00 Književnost. Misli ob branju Shawa.

Sobota: 13.30 Iz opernega sveta. — 15.30 Pogovor z ženo. — 16.00 Salonski orkester. — 17.30 Rossini: Pepelka. — 19.15 Radijska univerza: Oblačila starih Rimljanov.

NA PRODAJ STA V GORIŠKI OKOLICI 70 DO 90 m NAD MORJEM

dve posestvi

PRVO POSESTVO OKROG 20 NJIV, DRUGO OKROG 10 NJIV RAZLIČNE ZEMLJE, S HISO ALI BREZ NJE. NASLOV V UPRAVI LISTA.

ZAHVALA

Podpisani se toplo zahvaljujejo vsem, ki so spremljali k zasluženemu počitku našo mamo

ANGELO PIŠČANC

in vsem, ki so nam stali ob strani ob težki uri ločitve; tako za molitve šolskim otrokom iz Rojana, Marijini družbi in pevkam za lepe žalostinke doma in v cerkvi, g. dr. L. Škerlu, posebno pa č. g. S. Zorkotu, ki si je kolikor mogoče prizadeval pripeljati blago dušo do vrat srenejše domovine.

Trst-Rojan, 6. junija 1955.

ZALUJOČI OSTALI

Lula se je zgrudila nezavestna!...

Ko je zopet prišla k zavesti, ni vedela, koliko časa je ostala v tem položaju, brez misli in besede. Ni bilo živega človeka, ki bi prišel tja in ji pomagal.

Le s težavo se je dvignila z mesta, kamor je bila padla: noge so jo komaj držale. — V sklepih je čutila hude bolečine, glava se ji je hotela razpočiti, oči so jo žgale, jezik se je zdel opečen. Zgubila je vsako upanje. Notranji glas ji je klical: sleparika, lažnivka, hinavka, izdajalka, grešnica, izgubljena! Zdelo se ji je, da vidi obraze, ki se smejejo, jočejo, kolnejo, tožijo. V ušesa so ji donele besede čarovnice: »Ze naprej sem ti vse to povedala! Videla je Pala Gjoka, ki je jezno pogledal in rekel veselo: »To je moje maščevanje!« Videla je ljubezniv obraz mladega redovnika, ki je tožil: »O Lula, zakaj si naredila to, zakaj si me goljufala?« — Prišel je žalosten obraz očeta, ki je vzdihoval: »Hišo si nam osramotila, dekle! Prokletstvo moje in prokletstvo božje naj pride nad tebe, ki si nam napravila tako sramoto!«

Prišel je pred oči brat; z žalostnim pogledom je šel mimo, ne da bi rekel besede! — Zbrali so se možje, žene, otroci, waščani in neusmiljeni sodnik, ki so ji na-

znanili zaslužen kazen: »Smrt temu onečasenemu dekletu!«

Torej niso bile samo sanje ta grozna stvar. Šla je v resnici k Palu, ki jo je onečastil! Potem je sleparila samo sebe, Marka, duhovnika in druge ljudi.

Kako je bilo mogoče kaj takega? Ona je sovražila tistega človeka! Bala se je bolj greha kot smrti. — Lula je zmajala z glavo, hotela je prisiliti možgane, da bi se mogla spomniti onega sramotnega dejanja — pa ni mogla; ostal ji je samo nek temen spomin, da je bilo med njo in Palom nekaj slabega, grešnega, sramotnega, kar jo je privedlo v nesrečo.

Lula ni mogla jokati; ni imela več daru solz, ki včasih olajšajo bridkost; prisiljena je bila pretpreti vse to do konca! Ta žalost ji je zlomila dušo! Ah! da bi umrla! Da bi prišla resilna smrt! — Smrt? — Da, ona jo že čaka, pa ne kot rešiteljica, čaka jo maščevanje; — ne kakor usmiljena pomočnica, čaka jo tlačiteljica, kaznovalka. — Da, smrt pride, pa ne zaradi pojemanja telesnih moči ali bolezni, prišla bo maščevat zakone, kazen z nebes!

Lula je vstala, hotela se je sama obtožiti; pa komu naj izpove svojo krivdo? — Jutri bo nedelja. Pojde gor h cerkvi;

pred duhovnikom, pred bajraktarjem, pred starešinami in vsem ljudstvom se bo obtožila, bo izpovedala svoj greh? Njena slabotna narava se je pa upirala temu sklepu. Ali naj počaka, da se vrne Mark s kratkega potovanja; stopila bo predenj in mu vse povedala? Ne, tega bi se ne upala storiti, srce bi ji ne pustilo napraviti kaj takega? Komu naj pove? — Teti? — Da, to bo napravila, potem naj pride, kar hoče!

Naslanjajoč se na zid, ker jo noge niso držale, se je privlekla do vrat ter stopila v kuhinjo. Stara teta je bila notri. Prestrašila se je, ko je videla Lulo v takem stanju. Videla je, da ji trepetajo kolena, da ne more stati pokoncu, zato jo je hotela prijeti, da ne pade, — toda Lula je stegnila roke, da ji zabrani, in s čudnim hreščecim glasom je zaklicala: »Ne dotikaj se me! — ker sem prokleta od Boga — sem noseča — s — Palom — Gjokom!«

Teta se je tako začudila, da ni prvi hip vedela, kje da je in kaj se godi z njo, komaj čez neka časa je zbrala misli in začela staviti Lulo tisoč vprašanj.

Ni pa dobila nobenega odgovora, samo včasih lahko pokimanje z glavo, zadostno pojasnilo teti, da je Lula napravila naj-

večjo krivdo, ki jo more storiti albansko dekle. — Začela jo je zmerjati, kregati, psovati, ji groziti in jo preklinjati.

Lula je ostala na kolenih mirna kakor kamen. Le včasih so se poteze obraza malo zagibale, ko je stara neusmiljena teta rabila prevč robate izraze. Ko je končala, jo je še enkrat pogledala z neverjetno zaničljivim pogledom in šla ven. Hotela je do brata, Dode, da mu pove vso sramoto hčere in nečast hiše.

Vedno enako se dogaja v življenju človeka: pogreške in krivde proti navadam in morali kritizirajo in obojajo še najbolj ženske, posebno v Albaniji, kjer so bolj trdosrčne in neusmiljene od moških. Na albanski zemlji, ki je zemlja časti, se najmanjši pogrešek proti starim navadam in zakonom ožigosa kot zločin, kateri se mora kaznovati s svinecem iz puške.

Lalini teti ni bilo treba dosti hoditi; Doda se je nahajal na bližnji njivi in popravljaval polomljeno ograjo. Tam ga je našla.

Brez pozdrava se mu je približala in povedala na kratko, brez olepšave, sramotno dejanje hčere, kakor je zvedela od Lule.

Ta nepričakovana novica je zadela sta-

rega Dodo kakor strela. Naslonil se je na ograjo, ker so se mu noge šibile. Sestrine besede so bile zanj, kakor bi ga polil z vrelo vodo. Polno misli mu je begalo po glavi, ena bolj črna od druge, sramota hiše!! Njegova hči, prav njegova hči je povzročila vse to gorje! Hči, katero je tako močno ljubil! Lula, njegov ponos, ga je osramotila! Hujšega ni moglo priti!

Ni dal prostora žalosti ali jezi, prva misel je bila, kazen določena po zakonih naših prednikov.

Očetovsko srce se je en čas bojevalo proti krajevnim navadam; bilo je težko izbirati med življenjem lastne hčere in zahtevami trde, neusmiljene pravice.

Ta boj pa ni dolgo trajal.

Doda se je zdrnil iz vtrpljosti, si nekako otresel misli, stisnil ustnice; iz oči mu je sijal čuden ogenj, povzročen od groznega in nepremeljivega sklepa.

S trdimi koraki se je oddaljil od njive — pustivši sestro samo, ki je nadaljevala s svojimi kletvinami na račun Lule — in šel proti domu.

Šel je preko dvorišča in stopil v kuhinjo; nobenega ni bilo notri.

(Se nadaljuje)